استاد اقتصاد در واکنش به طرح حذف واسطه‌ها با واگذاری تنظیم بازار به اتاق اصناف؛

حذف دلالی در گرو تغییر کشاورزی سنتی است

رامتین موئق

در اقتصاد دلال‌پرور ایران شاید بیشترین گروهی که از این دلالی آسیب می‌بینند کشاورزان باشند که محصولات و ثمره زحمتشان به قیمت نازل خریداری شده و در بازار به قیمت گزاف به مشتری فروخته می‌شود. آنچه در این میان رخ می‌دهد نیز افزایش فقر آنها و رفاه بیشتر دلالان است.

این دلالی به گوش مسئولین مربوطه نیز رسیده است و به قولی واکنش نشان داده‌اند. برای مثال اول اردیبهشت امسال و بحبوحه تعیین نرخ خرید تضمینی گندم، سخنگوی کمیسیون کشاورزی مجلس شورای اسلامی، ذبیح‌الله اعظمی ساردوئی، با انتقاد از تعیین نرخ خرید تضمینی هر کیلو گندم به مبلغ ۱۵ هزار تومان، گفته بود: در حال حاضر در جنوب شرق کشور از جمله جنوب کرمان، دلالان و قاچاقچیان در فصل برداشت، هر کیلوگرم گندم را در حدود ۲۵ الی ۳۰ هزار تومان خرید و فروش می‌کنند، بنابراین به دولت هشدار می‌دهیم که قیمت گندم را کمتر از ۲۰ هزار تومان تعیین نکند. اما باید دید روش‌های حاکمیت در برخورد با دلالی چیست و این روش‌ها چقدر می‌تواند سودمند باشد.

مصطفی شریف در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی»: حذف دلالی نیازمند یکسری زیرساخت‌های اساسی است. یکی از موارد مهم مسئله حمل‌ونقل است. این زیرساخت‌ها فراهم نیست که بخواهند با سپردن عرضه محصولات به اتاق اصناف، دلالی را حذف کنند

حذف دلالان با واگذاری تنظیم بازار به اتاق اصناف

یکی از روش‌های جدید دولت که با آن به مصاف دلالی رفته است، واگذاری عرضه محصولات به اتاق اصناف است که این محصول به صورت بی‌واسطه در اختیار مصرف‌کننده قرار بگیرد.

مدیرکل نظارت بر کالاهای اساسی وزارت جهاد کشاورزی اعلام کرد: با واگذاری تنظیم بازار کالاهای اساسی به اتاق اصناف، دست دلالان از مسیر توزیع کالای اساسی کوتاه می‌شود و این کالاها به صورت مستقیم به مصرف‌کننده نهایی می‌رسد.

به گزارش ایسنا، مسعود امراللهی در برنامه میز اقتصاد افزود: طی سنوات گذشته از ظرفیت ناظران اتاق‌های اصناف و اتحادیه‌های صنفی برای نظارت بر بازار کالاها به عنوان کمک استفاده می‌کردیم. در حال حاضر با تفاهم به وجود آمده قرار شد در حوزه عمده‌فروشی‌ها یا در حوزه تولیدکننده‌ها بازرسین وزارت جهاد کشاورزی همچنان بر نظارت خودشان با جدیت ورود کنند و در بحث توزیع کالاهای اساسی یا واحدهای خرده‌فروشی که در سطح شهرها و شهرستان‌ها و استان‌هاست از ظرفیت بازرسی اتاق اصناف استفاده کنیم که هدف از این همکاری خدمت‌رسانی بیشتر به مردم و پاسخگویی بیشتر است.

او با بیان اینکه در ۲ سال گذشته در بحث توزیع کالاهای اساسی و نظارت بر بازار اقداماتی را داشتیم، ولی از آن طرف هم خلا شبکه توزیع وجود داشت، افزود: به استناد بند ۲۳ ستاد سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی که مبنی بر شفاف‌سازی و روان‌سازی نظام توزیع و روزآمدسازی شیوه‌های نظارت بر بازار است، تفاهم‌نامه‌ای با اتاق اصناف ایران منعقد شد که طبق این تفاهم‌نامه، توزیع کالاهای اساسی زمانی که برش‌های استانی را وزارت جهاد کشاورزی به استان‌ها ابلاغ می‌کند، استان‌ها باید در ارتباط با اتاق‌های اصناف استانی و شهرستانی‌شان، کاسب مورد تایید اتاق اصناف که پروانه کسب و شناسنامه داشته باشد را انتخاب کنند تا به عنوان شبکه توزیع معتمد بتوانند از شبکه توزیع مویرگی توزیع استفاده کرده و کالا را به دست مصرف‌کننده نهایی برسانند تا هم دست دلالان و واسطه‌ها از زنجیره توزیع حذف شده و نظارت با شفافیت بهتری صورت پذیرد.

امراللهی در پایان تاکید کرد: این موضوع باعث نمی‌شود که ما به عنوان وزارت جهاد کشاورزی نظارت خودمان را کلا از بازار برداریم. ما از اتاق اصناف ایران و مجموعه‌های اتحادیه‌ها و اتاق‌های شهرستانی و استانی این کمک را خواستیم تا در توزیع کالاهای اساسی افراد شناسنامه‌دار را به ما معرفی کنند تا کالا به دست مصرف‌کننده واقعی برسد.

اما باید پرسید دولت که تماما در این سال‌ها بازار را تنظیم می‌کرده پس چرا تا به امروز دلالی حذف نشده؟ آیا این راهکار مانند عرضه محصولات از طریق میادین تره‌بار نبود؟ اگر آن سیاست موفقیت‌آمیز بود پس چرا دوباره نیاز به سیاست جدید برای حذف دلالی است.

کشاورزی سنتی به دلالی دامن می‌زند

عضو هیأت علمی دانشگاه علامه طباطبایی در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی» درباره وجود دلالی در بازار محصولات کشاورزی عنوان کرد: کشاورزی ما یک کشاورزی سنتی است. محصول تولید شده تحت کشاورزی سنتی آنقدر زیاد نیست که تولیدکنندگان بتوانند برنامه حمل‌ونقل و بازاررسانی و بازاریابی را اساسا انجام دهند.

مصطفی شریف افزود: بنابراین عده‌ای بین مصرف‌کننده و تولیدکننده به عنوان واسطه‌های غیرلازم- برخی واسطه‌ها لازم هستند- قرار می‌گیرند و از کشاورز با قیمت پایین می‌خرند و با قیمت بالاتر به مصرف‌کننده منتقل می‌شود.

او درباره تاثیر تنظیم بازار بر حذف دلالی تصریح کرد: سیاست تنظیم بازار در قیمت برخی از مواردی که نوعا ارتباط به ارز داشته قابل استفاده بوده و توانستند در مواقعی مقداری قیمت‌ها را متعادل نگه دارند ولی در همه‌ی محصولات و امور نمی‌توانیم موثر بدانیم و تاثیر چندانی نداشته‌است.

این استاد اقتصاد کشاورزی درباره حذف دلالی طبق شیوه وزارت جهاد تاکید کرد: حذف دلالی نیازمند یکسری زیرساخت‌های اساسی است. یکی از موارد مهم مسئله حمل‌ونقل است. این زیرساخت‌ها فراهم نیست که بخواهند با سپردن عرضه محصولات به اتاق اصناف، دلالی را حذف کنند.

شریف در پایان خاطرنشان کرد: اگر قیمت کمتر به مصرف‌کننده و قیمت بالاتر به کشاورز برسد که در واقع رفاه این دو گروه افزایش پیدا کند، این اقدام را از نظر اقتصادی موثر می‌دانیم و اگر چنین اتفاقی رخ ندهد یعنی سیاست‌ها موثر نیست.

دلال برداشت اصلی را انجام می‌دهد

امابد نیست این روند را از زبان خود کشاورزان نیز شنید. یک کشاورز البرزی در زمینه کشت صیفی‌جات فعالیت دارد در این رابطه در گفتگو با خبرنگار مهر اظهار کرده بود: هر ساله زمینی را برای کشت محصولات لوبیا، کاهو، گوجه، بادمجان، خیار، بامیه اجاره می‌کنم اما عدم وجود مکانی برای عرضه محصولات در استان باعث شده است، محصولات یاد شده توسط دلال به فروش برسد و در این میان سودی نصیب بنده نمی‌شود.

دلالان مقصر اصلی مشکلات و وضعیت فعلی کشاورزان نیستند بلکه سنگ‌اندازی مسئولان نیز دخیل است، به‌طوری که یک کشاورز می‌گوید: با امید فراوان با سرمایه ۵ تا ۶ میلیارد تومان گلخانه‌ای احداث کردم، اما بعد از گذشت یک سال هنوز گاز گلخانه وصل نشده است و مسئولین برای تأمین زیرساخت‌های مورد نیاز برای تسهیل این امر کوتاهی می‌کنند

خواجه‌پور با بیان اینکه شغل اصلی من کشاورزی است، تصریح کرده بود: برخی مواقع از سال وقتی سودی نصیبم نمی‌شود، مجبورم محصولات را برای فروش سر چهارراه‌ها ببرم، همچنین گاهی هم مستقیم به دست مصرف‌کننده می‌رسانم، اما توزیع این محصولات به این شکل هم‌زمان بر و هم کمی غیراصولی، همچنین امکان فاسدشدن محصولات وجود دارد.

اما صرفا دلالان مقصر اصلی وضعیت فعلی کشاورزان نیستند بلکه سنگ‌اندازی مسئولین نیز آنها را به این وضعیت رسانده. برای مثال کشاورز دیگری با اشاره به اینکه اکثر باغداران و کشاورزان به دلایل مختلف مانند وجود واسطه‌ها دچار ضرر می‌شوند، خاطرنشان کرده بود: بنده با امید فراوان با سرمایه ۵ تا ۶ میلیارد تومان گلخانه‌ای احداث کردم، اما بعد از گذشت یک سال هنوز گاز گلخانه وصل نشده است و مسئولین برای تأمین زیرساخت‌های مورد نیاز برای تسهیل این امر کوتاهی می‌کنند. او با بیان اینکه دریافت مجوز از مسئولین با موانع فراوانی همراه است، گفته بود: حتی برای دیوارکشی اطراف زمین و جلوگیری از ورود حیوانات و ممانعت از ورود سارقین به داخل زمین نیز همکاری لازم از سوی مسئولین صورت نمی‌گیرد.

لزوم تغییر مالکیت در صنعتی‌سازی کشاورزی

کشاورزی امروز ایران در وضعیتی است که شاید بتوان از منظر مالکیت بر زمین، وضعیت‌های مشابهی را در چندصدساله گذشته پیدا کرد اما اکثر ملل پیشرفته در طول تاریخ اقتصادی خود خرده‌مالکی و این اجاره دادن زمین را لغو و کشاورزی صنعتی را جایگزین شیوه‌های قدیمی کردند.

اما کشاورزی صنعتی، که پربازده‌تر از کشاورزی سنتی است، نیازمند تغییر در شیوه مالکیت زمین است. کشاورزی صنعتی باید در زمینی وسیع انجام گیرد که جای مالک، کارگران مزدبگیر روی آن فعالیت کنند و ماشین‌آلات عدیده‌ای به کار گرفته شوند. بنابراین در ایران اگر لزوم گذار از شیوه‌های قدیمی کشاورزی حس می‌شود باید فکری هم برای شیوه مالکیت زمین کرد.

خبر اقتصادی

عضو شورای پول و اعتبار:

موسسه توسعه منحل می‌شود

عضو شورای پول و اعتبار گفت: انحلال و ادغام دو موسسه توسعه و نور از گذشته مطرح بود و تصمیم جدیدی نبودند. اقدامات این انتقال از گذشته انجام شده بود و در هفته گذشته اقدام نهایی انجام شد. البته موضوع موسسه توسعه انتقال و ادغام نیست و این موسسه منحل می‌شود. به گزارش ایلنا، غلامرضا مرحبا درباره تعیین تکلیف و سرنوشت سپرده‌های مردمی در تصمیمات انحلال گفت: در انحلال تصمیم درباره سپرده‌های مردمی ساز و کار خاص به خود را دارد. بنابر شرایط یا زمان داده می‌شود که سپرده‌های مردمی برداشت شود یا اینکه چند بانک برای انتقال سپرده‌ها مشخص و اعلام می‌شود و در این باره با بررسی چند فاکتور بانک مرکزی تصمیم می‌گیرد.

یک نماینده مجلس اعلام کرد:

قاچاق ٤ میلیارد دلار بنزین در سال گذشته

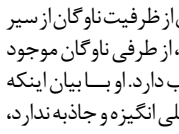

یک نماینده مجلس اعلام رکد: گفته شده در سال گذشته چهار میلیارد دلار بنزین از کشور قاچاق شده است. زمانی که در سراوان خدمت می‌کردم می‌دیدم جوانان برای قاچاق سوخت از جانشان می‌گذرند، در آن زمان فکر کردم چقدر خوب است با ایجاد پالایشگاه خصوصی در کشور سوخت به جای قاچاق صادر شود و این امکان برای جوانان منطقه فراهم آید که با قیمت فوب خلیج فارس سوخت را بفروشند. به گزارش ایلنا، جلال رشیدی کوچی تصریح کرد: با مدیریت صحیح می‌توانیم بدون اینکه ارزش‌ها را زیر پا بگذاریم در آمدزایی کنیم؛ امیدواریم مدیران کلان به این نتیجه برسند که باید شجاعت ورود به تصمیمات سخت را داشته باشند و مردم هم حتما همراهی خواهند کرد. او از لزوم اخذ تصمیمات سخت گفت و اظهار کرد: همه می‌گوییم باید با تکیه بر بخش خصوصی بر مشکلات غلبه کرد با این حال باید ریشه‌یابی کرد چرا این امر محقق نمی‌شود؟

کارشناس حوزه حمل‌ونقل:

ناوگان ریلی کشور فرسوده است

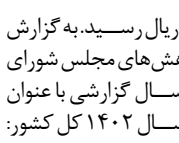

یک کارشناس حوزه حمل‌ونقل ریلی با بیان اینکه ناوگان ریلی کشور فرسوده است، گفت: با وجود رشد جمعیت در سال‌های گذشته و رشد سفرهای مردمی، ظرفیت فعلی راه‌آهن نسبت به گذشته کمتر هم شده است. به گزارش ایسنا، ابوالقاسم سعیدی افزود: ناوگان ریلی کشور فرسوده است، با توجه به عمر بالای واگن‌های مسافری که متوسط بیش از ۳۰ سال است، هر سال مقداری از ظرفیت ناوگان از سیر بهره‌برداری خارج می‌شود، از طرفی ناوگان موجود هم قطعات و لوازم کمیاب دارد. او با بیان اینکه سرمایه‌گذاری در بخش ریلی انگیزه و جاذبه ندارد، تاکید کرد: با یک واگن که نمی‌توان قطار راه‌اندازی کرد، یم رام قطار حداقل ۱۰ واگن می‌خواهد و اگر هر واگن ۴۰ میلیارد تومان باشد، بدون در نظر گرفتن دیزل، ۴۰۰ میلیارد تومان برای راه‌اندازی یک قطار مورد نیاز است؛ آن هم در شرایطی که بازگشت سرمایه طولانی دارد و برای سرمایه‌گذار جذابیت ندارد. بنابراین توسعه راه‌آهن نیاز به حمایت بخش دولتی دارد.

وزارت اقتصاد اعلام کرد:

بدهی ۳۱۰۰ همتی دولت و شرکت‌های دولتی

وزارت اقتصاد اعلام کرد: در پایان سال ۱۴۰۱ بدهی‌های دولت با ۷ درصد رشد نسبت به پایان سال ۱۴۰۰ به ۱۲ هزار و ۴۷۶ هزار میلیارد ریال رسید. به گزارش خبرگزاری مهر، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در شهریور ماه امسال گزارشی با عنوان «از لایحه تا قانون بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور: وضعیت بدهی دولت و انتشار اوراق مالی» داشت که بر اساس آن از رشد ۳۰ درصدی بدهی‌های دولت و ۹۰ درصدی بدهی‌های شرکت‌های دولتی خبر داده بود که وزارت اقتصاد این ارقام را ناشی از محاسبه و قیاس نادرست دانسته است. لازم به ذکر است وزارت اقتصاد رشد بدهی شرکت‌های دولتی را صرفا ۱۳ درصد دانسته است.

گزارش

سازمان بازرسی خبر داد:

رانت‌خواری میلیاردی «یک شرکت خاص» با «پول چای»

رئیس سازمان بازرسی کشور از رانت‌خواری بزرگ «یک شرکت خاص» خبر داده که طی سه سال برای واردات چای و ماشین‌آلات معادل ۳ میلیارد و ۳۷۰ میلیون دلار ارز دریافت کرده اما برای یک میلیارد و ۴۰۰ میلیون دلار از ارزهای دریافتی کالایی وارد ایران نکرده و بخشی از ارزهایی دریافتی نیز به قیمت بازار آزاد فروخته شده‌است.

به گزارش میزان، ذبیح‌الله خداییان، بدون نامبردن از شرکت وارد کننده چای گفته است: «در حالی که قریب به یکصد شرکت تولیدی و بازرگانی، به امر واردات چای مشغول هستند اما عمده واردات توسط یک گروه تجاری خاص صورت می‌گیرد.»

وی افزود: «این گروه تجاری از ابتدای سال ۱۳۹۸ تا پایان سال ۱۴۰۱، حدود ۳ میلیارد و ۳۷۰ میلیون دلار برای واردات چای و ماشین‌آلات پیشرفته چاپ و بسته‌بندی، ارز دریافت کرده و طی این مدت، ۷۹ درصد از ارز نیمایی تخصیص یافته برای واردات چای، به این گروه تجاری اختصاص پیدا کرده است».

رئیس سازمان بازرسی یادآور شد: «در سال ۱۴۰۱ نیز کل ارز تامین شده برای واردات چای حدود یک میلیارد و ۳۹۶ میلیون دلار بود که از این میزان یک میلیارد و ۱۰۱ میلیون دلار به این گروه اختصاص پیدا کرده بود».

به گفته وی، مهلت مابقی ارزهای دریافتی این گروه نیز رو به پایان است و میزان ارز رفع تعهد نشده در حوزه واردات چای برای این شرکت تا عدد نزدیک به ۲ میلیارد دلار قابل افزایش است. میزان چای مورد نیاز ایران حدود ۱۰۰ هزار تن در سال است و حدود ۷۰ درصد آن وارداتی است.

خبر

به‌رغم اعلام ممنوعیت از سوی وزیر صمت صورت می‌گیرد؛

الزام مشتریان ایران خودرو به تبدیل تارا و پژو ۲۰۷ از دستی به جدید

اقدام ایران خودرو در الزام مشتریان به تغییر خودرو در حالی انجام می‌شود که باید براساس قانون متعهد به قرارداد خود با مشتری باشد و بهانه‌ای برای عدم تحویل خودرو نداشته باشند.

به گزارش پایگاه خبری انتخاب، عباس علی آبادی وزیر صمت پیشتر اعلام کرده بود، خودروسازان مطلقاً طبق قانون حق ندارند خریداران را مجبور به خرید اجباری محصول خود کنند و باید براساس قرارداد عمل کنند. با این وجود شرکت‌های خودروسازی و به‌ویژه ایران خودرو بی توجه به این موضوع مشتری را مجبور می‌کنند با پرداخت هزینه‌ای بالاتر خودروهای ارتقا یافته را خریداری کنند و در غیر این صورت پول آن‌ها را برمی‌گردانند.

البته وزیر صنعت، معدن و تجارت گفته بود که خودروسازان به من گفته‌اند که به مشتریان توصیه می‌کنند خودرویی را جای خودروی دیگر خریداری کنند، حالا مشتری می‌تواند توصیه را نپذیرد. اما عملاً خبری از توصیه نیست و مشتری که ماه‌ها در انتظار خودروی ثبت نامی خود در سامانه یکپارچه است به یکباره با فراخوانی از شرکت روبه رو می‌شود که محصول ثبت نامی شما تغییر کرده و می‌توانید این خودروی جدید را خریداری کنید. در حال حاضر مشتریان پژو ۲۰۷ دستی امکان تحویل خودروهای خود را نداشته و ایران خودرو می‌گوید باید پژو ۲۰۷ جدید را خریداری کنید که در این شرایط خریدار باید ۱۵۰ میلیون تومان پول بیشتری را به شرکت واریز کند. علاوه بر این تبدیل اجباری تارا دستی ساده به تارا V1 پلاس هم باعث نارضایتی مردم شده است و تاکنون هیچ مرجعی از جمله سازمان حمایت پاسخی به این موضوع نداده است.

لازم به ذکر است این در حالی است که در زمان تنظیم قرارداد مشتری با توجه به سبد درآمدی اقدام به خرید خودرو می‌کند و خودروساز نباید با شگرد تغییرات چند آپشن مشتری را ملزم به خرید خودروی جدید کند. اما متاسفانه بهانه استانداردهای ۸۵ گانه باعث شده تا مشتری را در شرایطی قرار دهند که یا باید خودروی جدید را بخرد یا خودرویی به او تعلق نمی‌گیرد.